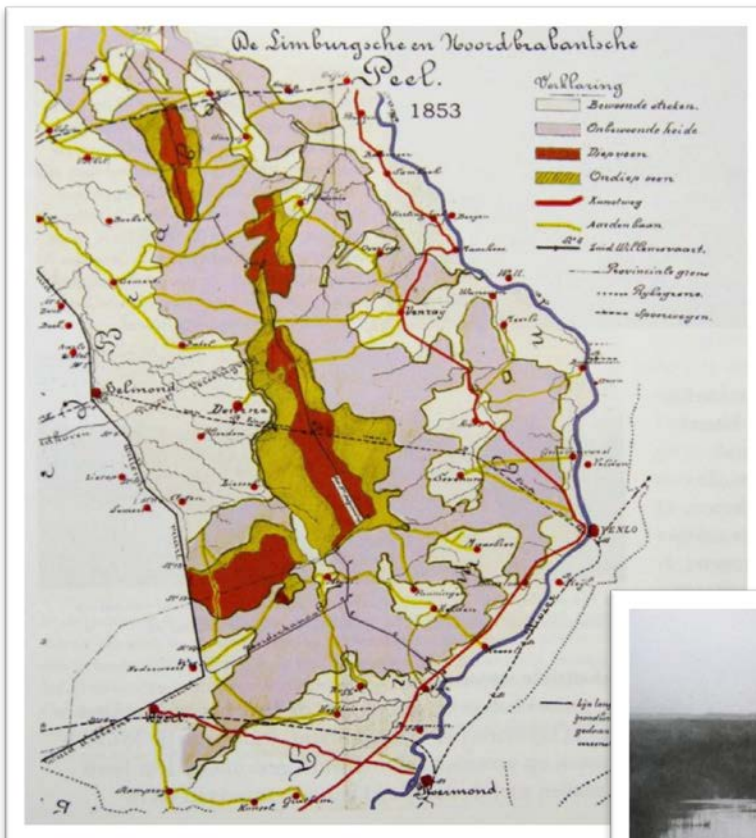

Cursus Landschapsambassadeur

De Peel: afgeturfd hoogveen

Peelgebied 1853

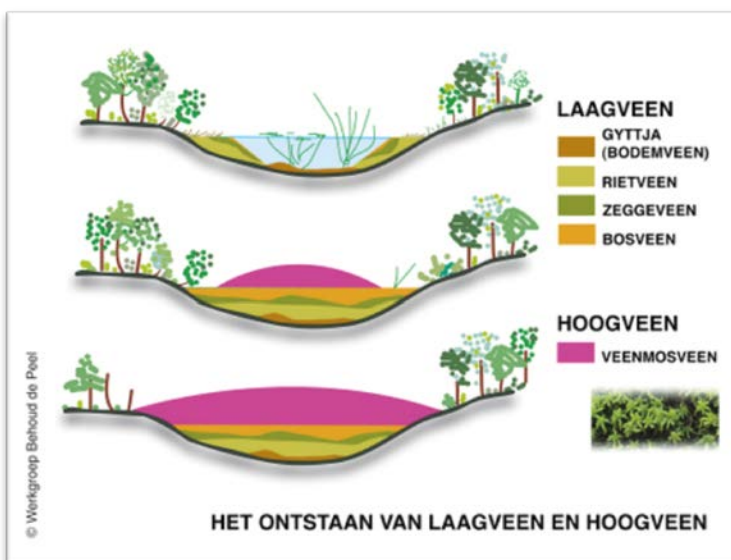

De Peel (begin 20^e eeuw)

Vroeger was dit nog hoger. Er is op veel plekken namelijk meer dan 5 meter turf afgegraven.

Als je bedenkt dat hoogveen gemiddeld slechts 1 mm per jaar groeit kun je je er iets bij

voorstellen hoe lang de ontwikkeling van De Peel heeft geduurd. In het verre verleden (ca. 11.000 jaar geleden) lagen in De Peel een groot aantal vennen die na verloop van tijd langzaam waren dichtgegroeid. Deze moerassige ondergrond vormde een ideale leefomgeving voor hoogveenmos. Hoogveenmos blijft doorgroeien terwijl het aan de onderkant wordt samengedrukt tot turf.

hoogveenvorming

Het hoogveenmos breidde zich ook in de breedte uit en bedekte, na duizenden jaren, als een natte spons een groot deel van de omgeving. Het hoogveen overwoekerde zandduinen en verstikte de aanwezige vegetatie waaronder ook bomen. Op deze manier ontstonden plaatselijk turflagen die meters dik waren.

Hoogveenmos

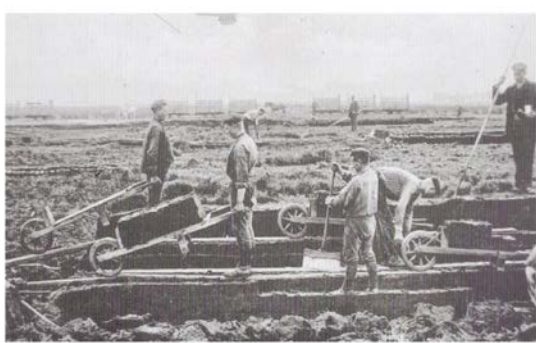

Schaapskooi (Aan de Paardekop)

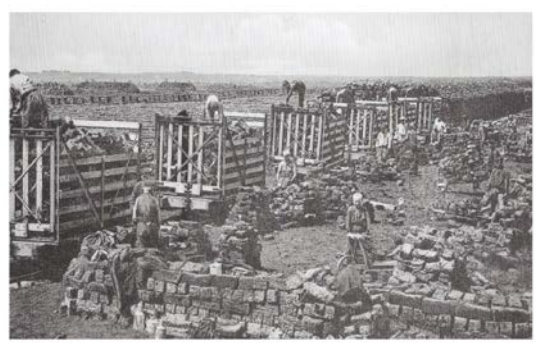
Al vanaf de middeleeuwen werd door aanwonende boeren turf gestoken voor eigen gebruik als brandstof. Dit gebeurde vooral aan de rand van het hoogveengebied in zogenoemde boerenkuilen. Hiervan kun je nog steeds de sporen terugvinden.

Boerenkuil

Het steken van turf

Het drogen van turf

Aken op de Helenavaart

Pas na de aanleg van de Noordervaart en de Zuid-Willemsvaart (ca.1825) kwam de grootschalige afgraving op gang. Deze kanalen werden, via de speciaal aangelegde Helenavaart, verbonden met het hart van De Peel. Hierdoor kon de turf per schip worden afgevoerd.

De volgende stap was de aanleg van de spoorlijn dwars door De Peel (1866) en de aanleg van het station Halte Helenaveen. Niet veel later volgde de bouw van een aantal turfstrooiselfabrieken. Halte Helenaveen groeide zo uit tot het grootste emplacement voor goederenvervoer in Nederland.

Halte Helenaveen

Vanaf begin vorige eeuw liep de turfwinning terug. De bodem raakte uitgeput en door de opkomst van steenkool daalde de vraag naar turf sterk. Er waren nog twee korte oplevingen: Tijdens WOII, vanwege een gebrek aan brandstof en vanaf de jaren '60 was er een grote vraag naar tuinturf. Vanaf 1951 werden grote delen van De Peel door Staatsbosbeheer aangekocht. Dit groeide uiteindelijk uit tot een nationaal park van in totaal 2500 ha. In 1984 kwam er voorgoed een einde aan de grootschalige afgraving van De Peel.

Kade

Compartimenten in de Maria Peel

Het Kanaalbos, één van de vernattingmaatregelen

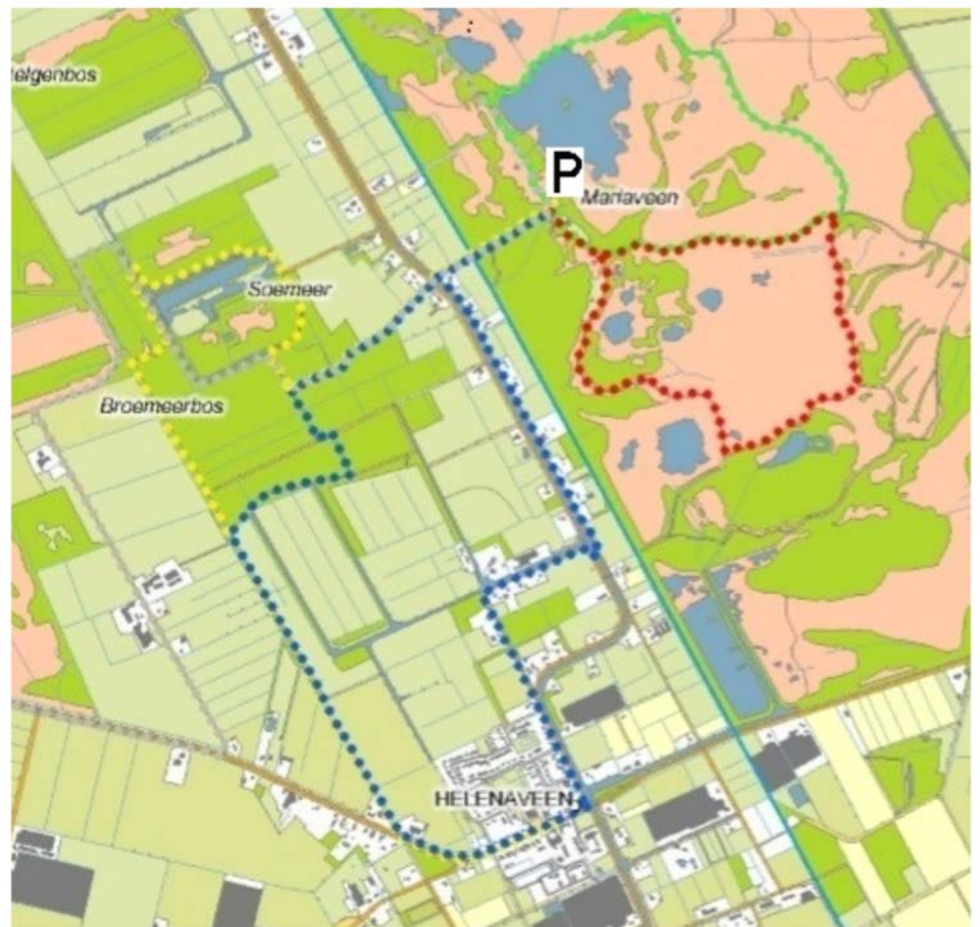
De Peel kreeg de bestemming natuurgebied. Er zijn diverse vernattingmaatregelen genomen om het hoogveen opnieuw een kans te geven. Zo is het gebied onderverdeeld in compartimenten en zijn er kades aangelegd om het water in de grote plassen vast te houden en te voorkomen dat het afvloeit naar omliggend lager gelegen gebied.

Kraanvogels (M. Verbeek)

De Peel is een belangrijke plaats voor trekvogels. Iedere nazomer strijken hier grote vluchten kraanvogels neer tijdens hun tocht naar het zuiden

De Peel is een prachtig gebied om te wandelen of te fietsen. Bij de parkeerplaats aan de Koolweg 36a in Mariaveen ligt het startpunt van drie routes van resp. 3, 4 en 6 km.

Wandelroutes in Mariaveen (Topografie ©kadaster 2006)

Links:

[Nationaal Park De Groote Peel](#)

[Staatsbosbeheer De Peel](#)

[Peelverhalen en historie](#)

[Geschiedenis van wonen en werken in de Peel](#)

[Fietsen en wandelen door de Peel](#)